

Opowiedziane

<https://opowiedziane.ipn.gov.pl/ahm/swiadkowie/24556,Nykowska-Maria.html>
2024-04-24, 21:08

Maria Nykowska

Maria Nykowska

Doktor matematyki, starszy wykładowca akademicki, kresowianka

uratowana z Wołynia.

Maria Nykowska (z d. Olejasz) urodziła się 25 lutego 1930 r. w Ludwipolu w powiecie Kostopolskim na Wołyniu. Jej rodzicami byli Antoni Olejasz i Amelia z Łukomskich. Ojciec pochodził z Horochowa koło Łucka, matka z Głębozanki (ukr. Głuboczanka) w gm. Ludwipol. Maria spędziła dzieciństwo w Ludwipolu, do września 1939 r., przebywając często u babci Bronisławy w Głębozance. Ojciec był organistą parafialnym w Ludwipolu, tam też przy domu parafialnym zajmowali mieszkanie. Maria miała troje rodzeństwa: starszą o sześć lat siostrę Stanisławę, młodszą o dwa lata Alicję (zginęła w 1944 r.) i młodszego o pięć lat brata Józefa.

W wieku sześciu lat rozpoczęła naukę w szkole w sąsiedniej ukraińskiej wsi Siedliszcze Wielkie. Do wybuchu wojny zaliczyła trzy klasy. Po rozpoczęciu wojny wraz z rodzeństwem przebywała u babci w Głębozance. Gdy wkroczyli Sowieci rodzina została wyrzucona z domu. Przenieśli się do krewnych ojca we wsi Anielówka koło Derażnego w pow. Kostopolskim. Tam Maria uczęszczała do szkoły powszechnej. Lekcje były prowadzone w języku ukraińskim, ale niektórzy nauczyciele posługiwali się też językiem polskim. W 1940 r. część jej rodziny ze strony matki została wywieziona do Kazachstanu. Wówczas rodzina Marii przeniosła się do babci w Głębozance, gdzie wraz z rodzeństwem pozostawała do przejścia frontu sowiecko-niemieckiego. Od jesieni 1940 r. Maria rozpoczęła naukę w odległej o 3 km szkole w kolonii Zastawie, gdzie lekcje prowadzono w języku polskim.

Po wejściu Niemców w 1941 r. rodzina odzyskała mieszkanie w organistówce w Ludwipolu. Jesienią tegoż roku Maria ponownie poszła do szkoły we wsi Siedliszcze Wielkie. W końcu grudnia 1942 r. sowieccy partyzanci napadli na Ludwipol. Niemieckie władze gminne i niemiecko-ukraińska policja wycofały się, a miasteczko zaczęły nawiedzać grupy UPA. 2 lutego 1943 r. Ukraińcy napadli na domostwo rodziny Łukomskich w Głębozance. Zamordowali dwóch braci mamy Marii i jej szwagra, dokonując przy tym grabieży. W marcu Niemcy w odwecie za partyzancki napad spalili cały Ludwipol, a ludność zamordowali lub wywieźli. Rodzina Marii ocalała, chowając się w piwnicy-ziemiance, znajdującej się poza budynkiem mieszkalnym. Pod osłoną nocy opuścili piwnicę i dotarli do Głębozanki. Rozpoczęli starania o wyjazd do brata babci Bronisławy zamieszkałego w Generalnym Gubernatorstwie. W lipcu 1943 r. dotarli do Radzyna Podlaskiego, gdzie zatrzymali się u wuja Heronima Łukomskiego, brata matki Marii. Zamieszkali w opuszczonym i zrujnowanym domku, który odnowili z pomocą sąsiadów. W lipcu 1944 r. podczas przemieszczania się frontu, rodzina dostała się pod sowiecki ostrzał uciekających niemieckich czołgów. Maria została ciężko ranna, a jej babcia Bronisława i siostra Alicja zginęły. Maria cudem przeżyła.

We wrześniu podjęła naukę w szkole średniej – Gimnazjum Kupieckie w Radzynie Podlaskim, gdzie ukończyła dwie klasy, a potem przeniosła się do gimnazjum ogólnokształcącego. Kontynuowała naukę w Liceum Ogólnokształcącym w klasie matematycznej. Maturę zdała w 1949 r. Studia I stopnia na Wydziale Matematycznym Uniwersytetu i Politechniki we

Wrocławiu rozpoczęła w październiku 1949 r. i ukończyła w lipcu 1952 r. z dyplomem uniwersyteckim I stopnia oraz propozycją pracy nauczycielskiej w Liceum Pedagogicznym we Wrocławiu od września tego samego roku. Przez cały okres studencki zamieszkiwała u wujostwa Jaszczyńskich. W miesiąc po rozpoczęciu pracy w liceum otrzymała wiadomość, że może kontynuować naukę na studiach magisterskich, które zorganizowano w ośrodkach we Wrocławiu i w Warszawie. Wybrała kierunek zastosowań matematycznych w statystyce na Uniwersytecie Warszawskim. Na ten sam wydział dostał się jej kolega ze studiów wrocławskich Ireneusz Nykowski. Dyplomy magisterskie oraz nakazy pracy otrzymali w 1954 r. Oboje wybrali pracę w Szkole Głównej Planowania i Statystyki (obecnie Szkoła Główna Handlowa) w Warszawie. W 1956 r. Maria i Ireneusz pobrali się i zamieszkali na osiedlu akademickim na Jelonkach. Oboje przepracowali na SGPiS, a potem SGH aż do emerytury, uzyskując stopnie naukowe – Maria doktora, jej mąż - profesora zwyczajnego. Mają córkę i syna.

Przejdź do relacji

MARIA NYKOWSKA

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)